

Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Webinar

Richtlijn ernstige gedragsproblemen

Marjan de Lange, Fleur van der Wiel & Johan Mewe

20 november 2023

Het programma

- Wanneer spreken we van ernstige gedragsproblemen?
- Wat kun je doen?
- En hoe doe je dat?

Online community

- Samen leren en elkaar ontmoeten
- Kennis en ervaring die er is, kun je hier vinden

[Home | Platform Vakmanschap Jeugdprofessionals | 1Sociaaldomein.nl](#)

Meer weten?

- Website: www.richtlijnenjeugdhulp.nl
- E-mail: info@richtlijnenjeugdhulp.nl
- Nieuwsbrief: <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/nieuwsbrief/>
- Contact met:
  - Marjan de Lange: info@marjandelange.nl
  - Fleur van der Wiel: f.vanderwiel@levvel.nl
  - Johan Mewe: j.mewe@levvel.nl

Ernstige gedragsproblemen

Gedragsproblemen

- Dwars en opstandig gedrag
- Prikkelbaar, boos of woedend
- Anderen ergeren
- Antisociaal gedrag
- Agressief gedrag

Wanneer spreken we van ernstige gedragsproblemen

Als:

- een of meerdere typen storend gedrag
- gedurende enkele maanden aanwezig
- duidelijke nadelige gevolgen voor de jeugdige of omgeving

Quizvraag:

- Hoeveel van de verzoeken van ouders volgen jongens van 11 jaar niet op?

Het is heel normaal dat kinderen regelmatig ongehoorzaam zijn. Onderzoek van Patterson (2002) en Forgatch (1987) laat zien dat normale jonge kinderen ongeveer 20 tot 40 procent van de verzoeken van hun ouders niet gehoorzamen. Bij jongens rond de elf jaar loopt dit zelfs op naar 50 procent.

30%

50%

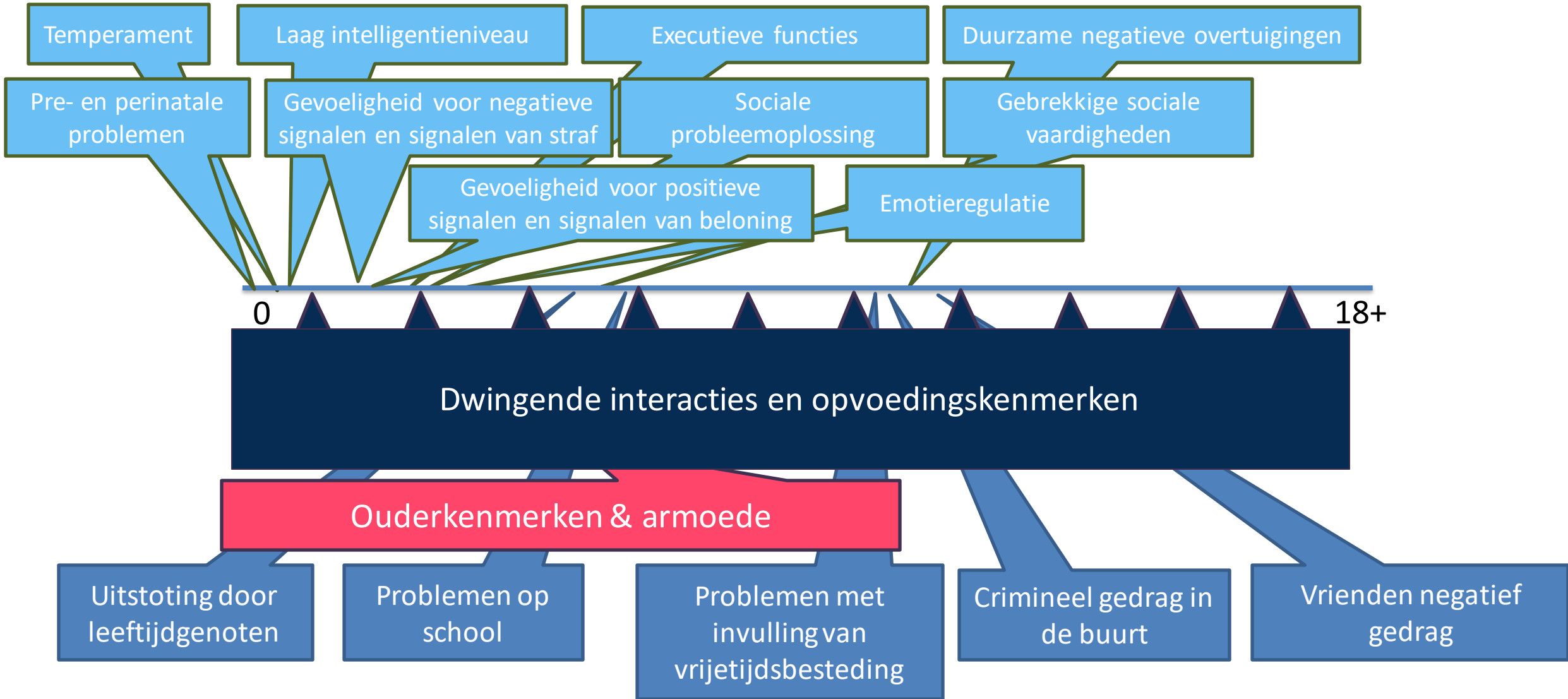
Waarom is diagnostisch onderzoek juist bij gedragsproblemen belangrijk?

- Gedragsproblemen kunnen secundair zijn aan of een uiting zijn van **andere problemen**
- **Tevens voorkomende problemen** kunnen overschaduwd worden door gedragsproblemen

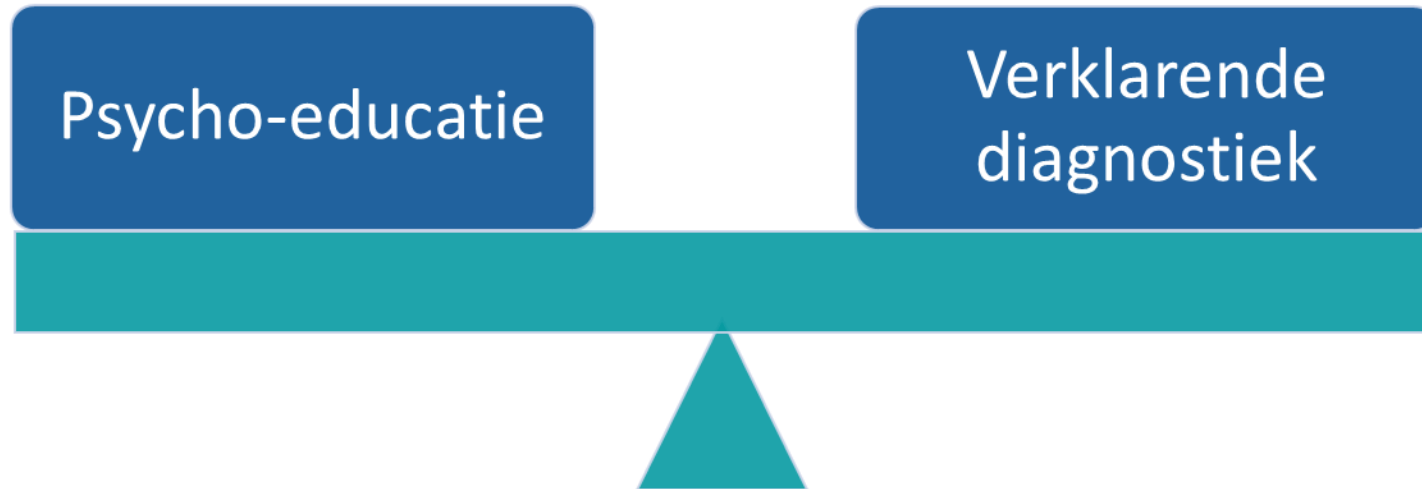
Overweeg of sprake is van andere problemen bij de jeugdige

- een (licht) verstandelijke beperking
- Autismespectrumproblemen
- ADHD (of ADHD-symptomen)
- Angst
- Somberheid
- Traumatisering

Mogelijke factoren bij ontstaan gedragsproblemen

Verklarende analyse

Uitkomst verklarende diagnostiek

S was een huilbaby. Moeder vond het moeilijk haar te troosten. Volgens moeder was ze een pittige peuter.

S heeft het gevoel dat iedereen haar moet hebben en dat het toch niks uit maakt wat zij doet.

Ex-vriend heeft moeder en Suus veel geslagen. Het 'alarmsysteem' van Suus is hierdoor ontregeld. Ze heeft sneller dan anderen het gevoel dat ze aangevallen wordt.

Suus maakt vaak een norse indruk. Als mensen contact met haar leggen reageert ze chagrijnig of prikkelbaar. Ze spijbelt regelmatig op school en liegt hierover tegen haar moeder. Als volwassenen dit met haar bespreken gaat ze schreeuwen, loopt ze weg en geeft ze leraren, medeleerlingen en moeder de schuld. Ze dreigt van school te worden gestuurd.

Moeder merkt dat ze Suus de laatste tijd steeds meer uit de weg gaat. Ze weet niet goed wat Suus doet en ze geeft aan niet meer de puf te hebben er iets aan te doen.

Op school wordt Suus regelmatig de klas uit gestuurd vanwege ruzies met klasgenoten. School heeft al meerdere waarschuwingen gegeven haar van school te sturen.

Suus gaat om met een groep vrienden die zeer regelmatig spijbelen.

Vragen?

Welke interventies leiden tot best mogelijke resultaat?

Onder de 12 jaar:

- Intensieve gedragstherapeutische oudertraining

Vanaf 8 jaar:

- Zo nodig aangevuld met cognitieve gedragstherapie

Vanaf 12 jaar:

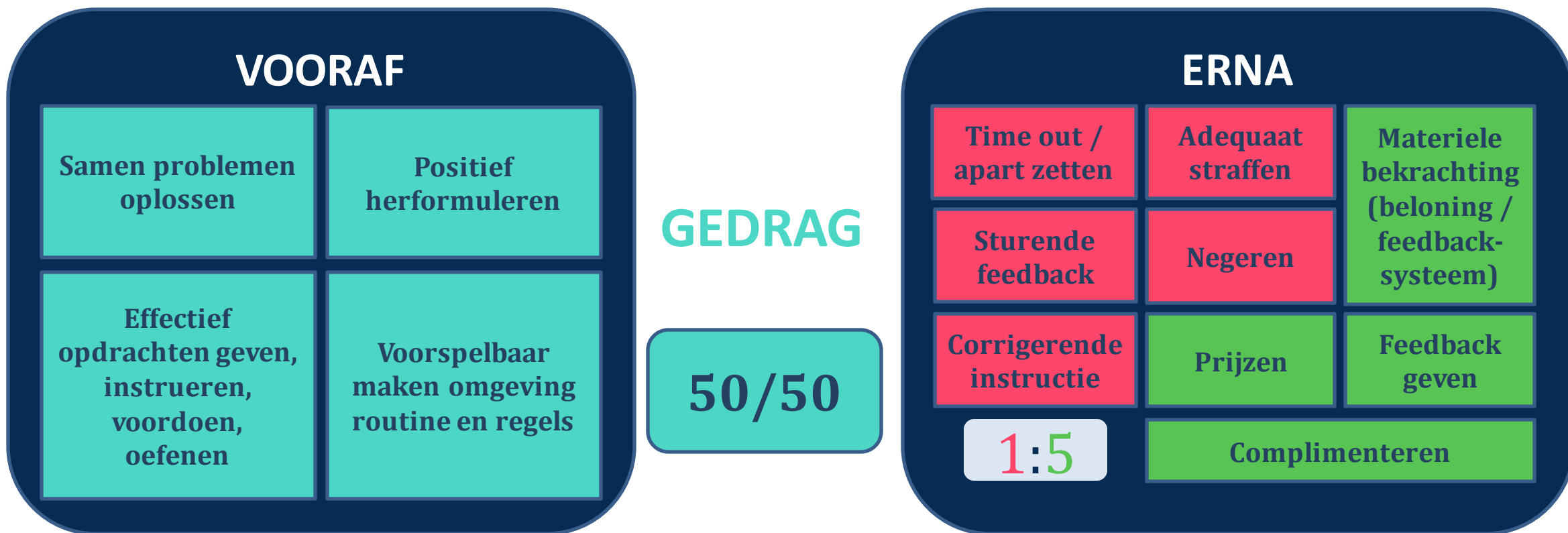
- Multisysteeminterventie en cognitieve gedragstherapie

Wanneer beste resultaat?

- Werk aan onderliggende verklarende factoren en niet alleen aan zichtbare gedrag!

Effectieve opvoedingstechnieken

Dat doen we toch al?

Zorgvuldig toepassen van opvoedtechnieken in een groep met jongeren met ernstige gedragsproblemen vereist:

**VAKMANSCHAP
&
SUPERVISIE**

Samenwerken met school

- Neem in overleg met ouders **ALTIJD** contact op met school.
- Sluit aan bij de zorgstructuur van school
- Maak een integraal onderwijs-zorgplan; hanteer dezelfde opvoedingsstrategieën thuis, op school en in zorg
- Ondersteun ouders en draag zorg voor (verbetering van) de relatie tussen school en ouders
- Reageer snel bij acute problemen op school

‘Maar hij is niet gemotiveerd ...’

Reageer in de chat:

Wat zijn mogelijke verklaringen voor gebrek aan motivatie?

Bij 'gebrek aan motivatie' .....

Ga op zoek naar verklaringen:

- Zie ik een verklarende factor over het hoofd?
- Sluiten we voldoende aan bij vraag/behoefte jongere?
- Is er sprake van 'toxische stress' en is Trauma Informed Care nodig?
- Zijn we te sturend en moeten we beter worden in motiverende gespreksvoering?

Vragen?

Bedankt voor jullie aandacht

- Marjan de Lange (info@marjandelange)
- Fleur van der Wiel (f.vanderwiel@levvel.nl)